

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 170 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
є 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня звичайні
приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
слам» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

По коронній раді в Ішлю.

(X) Більше як сім годин тривали послуханя і конференції міністрів в Ішлю, а майже чотири годин тривала спільна рада міністрів під проводом цісаря. Два рази, перед коронною радою і по раді був міністер-президент Феєрварі на послуханю у монарха. Вже ті самі обставини показують, якої ваги справи були предметом нарад і нема сумніву, що там запали важні постанови, котрі поки що остають тайною. Лише коротеньку звістку подали про сі наради обостронні правительства, а іменно, що коронна рада застановляла ся над положенем витвореним угорским пересиленем а особливо справою переговорів що до торгових договорів. Дальше сказано в тій урядовій звістці, що наколиб до почину сесії угорского сойму (15. вересня) не дійшло до розв'язки угорского пересиленя, то на той случай ухвалено певні постанови і з притиском зазначено, що міродатні круги не змінили зовсім свого становища що до військових справ (значить Корона не хоче признати вимаганю малярської коменди). Коронна рада не виключає отже можливости порозуміння з коаліцією до 15. вересня і утвореня парламентарного міністерства (але, як звіщають дневники півурядові угорські, Феєрварі не почне тепер нових переговорів з коаліцією) Але як слабу надію покладають міродатні круги на можливість такого порозуміння, виходить з того, що на случай дальшого пересиленя запали вже певні постанови. А що до порозуміння перед 15. вересня не прийде, можна вже і з того вносити, що Корона обстає рішучо при своїм опорнім становищі що до малярської коменди.

Коронна рада числила ся отже із сею

імовірністю і мала до рішення три питання. Передовсім коронна рада мусіла числити ся з тим, що в сім році після всякої імовірности не зберуть ся делегації і спільний бюджет не буде ухвалений. Дальше треба було з огляду на се, що вигасають торгові договори з Швайцарією і Болгарією, постановити, як повести переговори що до віднови тих договорів. Наостанку мусіла коронна рада застановити ся над тим, якби уможливити міністерству Феєрварого дальше веденє справ при рішучім опорі урядників, комітатів і муніципій.

Рішене коронної ради що до перших двох питань не остало тайною. На спільні потреби монархії будуть обопільні правительства вплачувати до спільного скарбу як доси задатки в висоті останного ключа квотового. Австрійске правительство постарав ся в державній раді о ухвалене закона, котрий признаєть зму в тій справі повновласть і в тій цілі, як звіщають з Відня, має бути скликана державна рада на осінню сесию 20. вересня. Угорске правительство буде вплачувати свої задатки на власну одвічальність в надії, що опісля сойм прийме се до відомости. Одвічальність за все те перед делегаціями приймає на себе спільне міністерство.

Так само постановили всі три правительства розпочати пересправи що до торгових договорів, а позаяк угорский сойм не ухвалив цлової тарифи, отже міністерство Феєрварого буде приневолене прийняти за се одвічальність на себе, так само як свого часу гр. Тіса приймав на себе одвічальність що до пересправ про німецкий і італійский договори.

Як рішено третє питання, котре відноситься ся виключно до міністерства Феєрварого, се остало тайною. Міністерству Феєрварого поручено мирною дорогою змагати до порозуміння, не доводити до заогне-

ня, не викликувати нових запутанин, а з другого боку старати ся подвигнути повагу правительства, відповідними способами наклонити опорних урядників до сповнення обовязків, щоби забезпечити правильну управу. Є се справді неодолима трудність. Нових переговорів не почне бар. Феєрварі, позаяк коаліція не хоче з ним вдавати ся в ніякі пересправи. Замітно, що австрійске правительство виразно в своїм оповіщеню зазначає опорне становище Корони що до малярської коменди, коли тимчасом угорске правительство в своїм оповіщеню нічого про се не згадує. Очевидно оно не має відваги сего сказати угорській коаліції, але заповідає, що з всякою рішучістю буде виступати проти опору, хоч не подає, яких уживати ме до того способів, щоби опір зломити.

Треба вельми сумнівати ся, чи на коронній раді в Ішлю дійсно видумано відповідний спосіб, котрий би довів або до порозуміння з коаліцією або до зломаня опору її, бо як відносини тепер в Угорщині уложили ся, то годі думати про се, щоби там повернув внутрішній лад.

Розійшла ся вість, що бар. Феєрварі на случай безуспішности соймової сесії думає розв'язати сойм і звернути ся до народу з окликом загального права виборчого і соціально-політичних реформ. Вість та викликала з одного боку поподох в малярських кругах і там гр. Апоні і Кошут, як і гр. Тіса поквапили ся зайняти заздалегід становище супроти тої гри правительства. Але в широких верствах народних а особливо поміж немалярськими народностями, котрі доси стогнуть під малярскою кормигою, відозвала ся та вість прихильним гомоном. Як наш дописуватель з Пешту подав у новинках вість про недільні збори соціалдемократичні, викликала та справа вельми живий рух проти коалі-

Ярослав Гординський.

Іван Гушалеви́ч і його творчість.

Но хто родини стыдятся,
Сму грѣхъ сей не простится.
Іван Гушалеви́ч. Два юноши.

Високоповажаному Пану Д-рови К. Студинському, професорови львівського університету, присвячую в доказ сердечної вдячності за ласкаву поміч при сій праці та загадом — за моральну підмогу, яку нахожду в його особі.¹⁾

I.

Іван Гушалеви́ч родив ся 4. грудня 1823 р. в селі Паушівці, заліщицького повіту. Його отець, Микола, був у тій місцевості заможним господарем: мав 30 моргів поля і дві пасіки. Крім найстаршого Івана було у Миколи Гушалеви́ча ще осмеро дітей — самих хлопців.

Ту насуваєть ся само собою питання: серед яких обставин пліла молодість Гушалеви́ча і о скільки відбила ся вона у його пізнішому життю?

Над тим застановляв ся і др. Франко та дійшов до висновку, що «школа відбила його (Гушалеви́ча), здаєть ся, від інтересів і потреб селянського життя і вчасно скривила його душу

так, що він.... попадає в дивну язикову рутенщину.... Любови до рідної селянської стріхи, якихось сердечних споминів про батьківську хату, прихильности до селянства Гушалеви́ч не виніс зі шкіл, а бодай не виявив нігде в своїх поезіях²⁾.

З тими гадками можна згодити ся тільки в часті. На наш погляд треба у Гушалеви́ча усе відріжнювати двох людей. Один се письменник і взагалі публічний діяч. Тоді ставляє він себе на котурни, вкидаєть ся часто у фальшивий патос та деклямує часом і про те, про що не має у нього навіть гадки. Другий — се справжній Гушалеви́ч із своїми переконаннями та задушевними бажаннями. Першого бачимо усе в його творах; другий показуєть ся дуже мало коли на денне світло — він маскуєть ся, а відкриває заслону хиба чер з випадкову необержаість, або у приватних листах до своїх найблизших друзів.

Отже теоретично виявляє Гушалеви́ч нераз у своїх писаннях любов до рідні, до родинного місця, до свогого народу, його мови, пісень, звичаїв та обичаїв. Помінаючи вже його автобіографічну статью про дитинні літа³⁾, возьмемо на пр. його стишок: «Сторона родима»⁴⁾.

«Престрастно люблю я тебе
Родима страна! — всѣ чувства

Силовъ ведутьъ къ тебѣ мене!
Зеленый холмъ, чиста рѣка
Плещуца волновъ въ береги
Весняный лугъ сѣнистый лѣсъ
Пригадують мои игры,
Нетлѣнныхъ лѣтъ прежившихъ здѣсь.
Здѣ я матерну пѣсню слышалъ
Здѣ первыхъ всѣхъ моихъ друзей
Дѣтьми дитятемъ я позналъ
И роскошь всю младенца дней».

І про свій нарід відзиваєть ся він тепло у своїх поезіях:

«Охъ, бѣдный ты народе, бѣдный ты,
Кровью ты своей платилъ и чорнымъ трудомъ»

За тѣ узкіи нивы, хоть твои»⁵⁾.

А на вид недолі сільського люду кличе емфатично:

«О Боже милосердный, где же ты?
Що такіи муки и такі терпѣнія
Єще могли найтися на земли,
Где царствуєшь, Боже правды и спасеня!»⁶⁾.

Таких місць найшло ся у творах Гушалеви́ча не мало. Взагалі він беріг ся висказувати ся перед ширшою публікою неприхильно про свій нарід. Тільки раз зважив ся він виступити більш отверто проти народної мови, але се не вийшло йому відай на добре⁷⁾.

ції і можна сподівати ся, що міністерство Феєрварого думає тим коаліцію приневолити до певної податливости. Чи се єму поведе ся, покаже недалека будуччина.

Украєвлене парцеляції.

Краєва рільнична рада при краєвм виділі, а котрої рішеня помістив вчерашній «Przegląd», ухвалила ось яку програму в справі парцеляції:

Виділ краєвий має предложити соймови проєкт закона опертий на слідуєчих основах:

I. Має бути утворена кредитова парцеляційна інституція, в цілі уділення кредиту особам, набуваючим землю на парцеляцію. Кредит той має служити тільки раціональній парцеляції, має бути дешевший і релятивно висший, коли з парцеляції може повстати оселя з условинами самостійного існування а не оселі дрібні.

II. Край має на основі сего закона організувати і вести торгівлю землею — в тім зміслі, щоб вести над парцеляцією опіку і контролю слідуєчими средствами:

а) видати відповідний закон і утворити патронат для парцеляційних спілок, які будуть набувати великі посілости на парцеляцію в цілости і властитель маєтку не потребував пертрактувати з набувцями безпосередно;

б) спілкам, що стоять під патронатом виробити спеціальні привілегії, отже звільненя від стемплевих оплат і належитости від перенесеня власности, безплатне виконуванє плянів — а передовсім зарезервованє для них виключно краєвого парцеляційного кредиту;

в) вести акцію парцеляції в тім напрямі, щоби як найбільші комплекси землі лучити на творенє самостійних осель, аби радше набувець прибавив свій ґрунт а при помочи кредиту набував цілі оселі на фільварках; щоби по можности були творені оселі при повній парцеляції лише більших розмірів, по 40 до 60 гектарів, свого рода оселі рентові, або й такі фільварки в розмірі по 100 до 150 гектарів — а вкінці щоби забудованя великої посілости ішли на «добро» громад — *mianowicie na kaplice, szkołę, ochronkę itd*

III. Треба видати краєвий закон зі зміною §. 3 зак. з 1. падолиста 1868 р. про свобідний оборот землі, в тім зміслі, що для заключеня правосильного контракту купна і продажі з поділом посілости на части менші як 3 і пів гектара, потрібним є предложенє парцеляційного пляну затвердженого через компетентну власть краєву.

Сей закон повинен також постановляти, що плян парцеляції може бути незатверджений через те, що утруднить ся ним комасация ґрунтів в громаді, або наразить ся ліси на дева-

стацию, або в кінці, що в пересправах о купно криють ся знамена лихви.

IV. Видати закон, котрим би означувано мінімум парцелі при твореню нових парцелі, то є, щоби не вільно було набувати землі певними, з гори означеними що до величини куснями.

V. Видати закони, якимби позмінювано відповідно постанови закона промадского і о книгах гіпотечних та інших законах, потрібні з огляду на зміни викликані парцеляцією.

Сей проєкт се обоюдний меч. Можна би ним справді зробити багато доброго, колиб не повністична дурійка деяких польских кругів, які виходяч з того заложеня, що польска себ то двірєска земля, не сьміє переходити з рускі руки, хотять на ній основувати мазурскі колонії, приводячи тим корінне, руске населенє до розпучливого положеня безземельности. Звісно, і найліпші закони не запобіжуть злій волі і засліпленю — доперва ліхі наслідки виявлять цілу хибність такої екстермінаційної політики.

Політичні вісті.

Так австрійска як і німецка преса занимає ся живо брошурою яка вийшла у Макса Мандля в Берліні п. з. «Die Krisis in Ungarn und die Hohenzollern». Ся брошура є властиво політичною ісеєнтицією, однак наробила сензаций тим, що імя автора, подане на ній, проф. Юл. А. фон Цайсіб, виявило ся фальшивим, а Мандель зашитуваний про властивого автора, відповів, що манускрипт одержав почтою з Будапешту і так єго видрукував, не знаючи зовсім властивого автора. Отже пішли в курс найріжнорідніші припущеня і підозріня що до особи автора, а німецкі, австрійскі і угорскі днівники обвинують один другого о участь в тім ділі. Зміст сеї брошури обертає ся коло звисних пангерманьских ідей. Подає короткий огляд послідного пересиленя на Угорщині і висказує припущенє, що віденський двір навмисне хоче довести Мадярів до насильних кроків, щоби відтак силою здавити їх. Однак Мадяри є істотною частию сили монархії, якої існуванє стає чимраз більше сумнівим, в міру розвою федералізму. Задачію Гогенцолернів буде не допустити до такої федерації зі славянським характером під назвою Австрії; вчинять се авекспєю судетских і альпейских країв, а з Угорщини ватомість утворять самостійне королівство під одним з Гогенцолернів, ставлячи єго як східну державу на чолі балканьских народів. Щоби дійти до сеї цілі Мадяри мусять присвітити конець австро-угорської державної ідеї. — Ціла ся брошура є зовсім не ориґінальною утопією на оклепану вже тему розбору Австрії, однак наробила в сей горячий час багато гамору, за чого і ми про ню згадуємо.

В справі угорского пересиленя заперечує кореспонденційне бюро на підставі

засягнених інформацій, немов то бр. Банфі конферував з міністром війни генералом Пітрайхом і шефом генерального штабу гр. Беком. Також сиростовують вість про резолюцію, ухвалєну на послідних зборах ліберальной партії, яка немов то заповідає евентуальне розвязанє партії. Противно партія висказала ся за потребу дальшого свого існування мимо зголошених виступленє деяких членів і про се повідомлено також президента міністрів гр. Феєрварого. Ся вістка дуже прийшла на руку президентови кабінету, бо він при евентуальних виборах нової палати буде міг оперти ся на завязок нової партії, до якої увійшли би всі диссиденти, крім непримиреної партії независимости. В сїм дусі Феєрвари і представив був ситуацію цісарєви в Ішлю.

Після неурядових вісток, по представленю докладного образу ситуації на Угорщині, бр. Феєрвари предложив монархови давний меморіал, який містить заразом протокол послідної конференції угорских міністрів і личні погляди кожного з них осібно. На кінці меморіалу були наведені всі проєкти розвязаня пересиленя. Показало ся, що в лоні угорского кабінету нема єдности на сїй точці і в поглядах міністрів є величезні, трохи не дияметральні противні ріжницї. Одні є рішучими приклонниками мировой залагоди спору, инші домагають ся насильних способів. Феєрвари представив сї опіїні міністрів цілком об'єктивно і полишив цісарєви до вибору: або навязанє нових пертракцій з коаліцією, або цілковите зірванє зносин з нею, що було би рівнозначним з виповідженєм її отвертої безглядної борби. Однак Феєрвари запропонував рівночасно і золоту дорогу середини через скликанє нової конференції.

Внутрішні відносини в Росії стають чимраз гірші. Нема дня щоби телеграф не доніє про проєкт анархії. Вправді генеральний страйк в Варшаві та інших польских містах не удав ся в повній силі і трєвав тільки два дні, однак верховодство терору не устає, з особливою силою проявляє ся в надбалтійских провінциях. Недалеко Радомя висаджено динамітом у воздух залізничий міст. Комунікація перервана на довгий час. З Мітави доносять, що там тупа людий вдерла ся вчєра до арсеналу, убила трєх вартових, розбила браму і відтак зрабувала зложеноу в арсеналі амуніцію і оружє. Забрано коло 2.000 карабінів і кільканащять пак набоїв. Напасники перемашерували зі зрабованим оружєм через місто і скрили ся в лісах. В місті паніка. Телеграфічно візвано військо, яке вже прибувє до Литави і заходить ся коло вислідженя і окруженя робітників арсеналу. Надіють ся кровавої битви між ними а війском.

Телеґрама Ленєвича з Гайчуншаз під д. 23. с. м. представляє поступи Росиян дуже оптимістично. «Відділ нашого війска — пише головнo-командуючий генерал — посувають ся до долини Чиншав і обсадив село Ляґусіяди після чого кіннота посувала ся в західнім напрямі. Другий відділ вишер Япанців з місцево-

Таку саму прояву бачимо і в поезиях та драмах Гушалевича. І колиб ми мали в тім згляді тільки тоє одно жерело, наш осуд не міг би випасти надто строго. Але ми маємо докази — іменно в приватній кореспонденції Гушалевича, що в дійности думав він зовсім інакше. Від 50-тих років став він погорджувати своїм народом і рідною мовою. Наш нарід — се від тепер в його очах «хахлі» — тим словом називає він наших сьвященників — а з тих хахлів тільки й пожитку, що дають часом датки на «Народний Дім», а коли вони відмовлять тих датків, то з ними «нужно торговать ся о всемъ а иногда имъ да что отказать иль чѣмъ то пострашить»⁸⁾.

Чи на сформованє таких поглядів вплинули обставини молодости, про се годі сказати що-небудь певного, бо маємо тільки скупі вістки про сю частину життя Гушалевича. Одиноким жерелом наших відомостей про те є згадана автобіоґрафічна статя у «Временнику Ставропгійского Института» за 1887 р. в полученю із тими вітками, які удало ся мені зібрати підчас розмови із ним.

В оповіданню «Изъ хаты въ школу» подає нам Гушалевич сільветки своїх родичів. Ось як малює він свого батька: «Въ сѣбѣдствѣ Сторожакъ розширилось обьѣсть Добруна⁹⁾, молодого

го господаря, отличавшого ся простодушіємъ, розумымъ взглядомъ на каждое дѣло, твердостію воли въ каждомъ, напередъ обдуманномъ, предпринятіемъ и примѣрнымъ веденіемъ своего господарства. Тѣ черги его души якъ и твердость возбуждали для Добруна общее почитанье въ селѣ. И старшии люди любили его и хвалили примѣрное домашнее житье, указуючи своимъ дѣтямъ на Добруна, щоби вступали въ его слѣды»¹⁰⁾.

А про свою матір пише він: «Жена молодая (Добруна) любила опрятность и мимо своей живости не давала наименьшого повода къ спорамъ или какой будь ссорѣ»¹¹⁾.

Життє між молодим супружем виглядало ось так:

«Добрунъ въ ежедневномъ обращеніи отзывался къ своей милой супружѣ полнымъ крестнымъ именовемъ: Марія¹²⁾, а она къ нему: Василій¹³⁾, понеже обоє послѣ вѣнчанія постановили межъ собою тѣмъ самымъ именовемъ, якимъ ихъ о. Аркадій сочиталъ, себе всаимно чтити. Вообще молодой господарь не любилъ пещетливыхъ словъ, такъ какъ самъ простодушный безъ всякой прибавки извѣженности умѣлъ онъ ввести въ свою домашнюю жизнь взаимное уваженіе; то наставлялъ на то, щоби и челядь такъ само поступала»¹⁴⁾.

Ми привели умисно виривки із сеї автобіоґрафії — вони характеристичні для Гушалевича. Ту бачимо найкрасше, в яку несприродну, подекуди аж сьмішну афектацію попадає він, коли йому приходить ся говорити про себе або про своє близьке окруженє. Розумієть ся, опирати ся на такім сьвідочстві не можна, однак все таки обставина, що він називає свого батька «Добруном» і виражаєть ся як про нього так і про матір з похвалами, може бути подекуди вказівкою, що родичі були для нього добрі, та що в його родині панувати несорішні відносини.

(Дальше буде).

¹⁾ Отсю працю розпочав я ще в 1900 р. Протягом моїх університетських студій читав і деякі її частини на семинарах Вп. проф. О. Коллеса, котрий зволив при тім подати мені декілька вказівок до неї. Вкінці постановив я видати призбираний матеріал не в виді заокругленої цілости, але більше в виді поодиноких виривків — причинків до зрозуміння діяльности Івана Гушалевича. Уладнати в сей спосіб сей вачерк спонукала мене головнo розвідка д-ра І. Франка, що перший кинув критичне (хоч може надто строго) сьвітло на тую будь що будь дуже цікаву статю. Повтаряти се, що сказав уже

Н О В И Н К И.

сти Сінїаде, а третій зі становиска в Маблюншу. Против становиска Япанців в Юлянши вислав три колумни війська задля обходу неприятеля. Війско виперло Япанців з їх становиска; цофнули ся до Сїєнтїа. Контратак неприятеля мивідперли».

Такі вісти очевидно не причиняють ся до заключеня мира, однак з інших зглядів приклонники мира не покидають добрих надій, а іменно зі зглядів фінансових. Так Росія, як Японія нетребує мира. Однак Росія не заплатить контрибуції, бо по просту не має звідки; парискі банкири, як були згідні дати позичку під условієм наданя конститутції, цофнули ся по оголошеню мавїфесту про думу, який нікого не вдоволів і не вплинув успокоюючо на внутрішні відносини Росії. Японіяж вела війну за англійські та американські гроші, а що борба розтягнула ся на роки, тож і сей кредит вже вичерпав ся.

Страшний голод, який досягнув населеня Іспанії, особливо в провінції Андалузія, дав причину до кровавих розривів голодуючих хлопів та вплинув на розвій розбишництва на велику скалю. Богато сільських дворів зрабовано і спалено. Ситуація погіршає ся з дня на день, а старання правительства, щоби зладити переселеня через визначеня публичних робіт коло додріг, не віднесли майже жадного вислідку, бо надрід, який вже голодує від давного часу, уяв фізично на силах. Впрочім самі робітники, які серед найбільшої спеки працюють цілий день за оплатою заледви 35 кр. денно, зачинають бурити ся, бо при теперішній дорожній се війк не стає на прожитє родини — і воліють волочити ся і рэбувати. Заходить навіть обава зорганізованого руху. — Всі місцеві засоби вичерпали ся, люди випродують ся з живого інвентаря за наймарнійший гріш, бо наші вже зовсім нема, а худоба не спосібна до жадної праці. Діти в рільничих, збіжєвих повітах живлять ся шишками і овочем дикого кактуса, а їх родичі переважно дожидають смерти в нужденних ліжниках, без дрібки поживи, ані навіть води.

Просимо відновити передплату.

др. Франко, а що видаєть ся мені правдиве, уважав я непотрібним, тим більше, що Франкова студія поміщена в загально доступнім «Літературно-науковім Вістнику». Свої днівнення оперя головою в біографії на записках, які я владив собі підчас моєї розмови із покійним уже тепер Гушалевицом (чотири роки тому), а в оцінці літературної діяльності на точнім перегляді його творів. Не малою поміччю були мені при тім листи Гушалевица до Якова Головацкого, які переходять ся в бібліотеці «Народного Дому» у Львові (тепер вапечатав їх проф. Студинський у VIII і IX. т. «Збірника фільольогічної секції тов. ім. Шевченка у Львові», а також папери, які передала мені після смерти Гушалевица його донька Антонїна, за що складаю їй на сьому місці прилюдну подяку. Ціль сеї праці: увійти бодай по часті в психологію сеї людини, виказати еволюцію розвою та упадку його талану, причиняти ся по можности до справедливої оцінки його у потиности.

1) Літературно-науковий Вістник. Львів 1903. кн. VIII. ст. 113.

2) П. з. «Изъ хаты въ школу». Вона була поміщена у «Временнику Ставропільського Інститута» за 1887 р.

3) Цвѣты изъ надднѣстрянскої левады. Во Львовѣ 1852 стор. 45.

4) Стихотвореня И. Н. Гушалевица. Львовѣ 1884 стор. 10—11.

5) Ibid стор. 13.

6) Маю ту на гадці дві статї в «Зорі галицкій» в часї редакторства Гушалевица. Та про се буде ще мова низше.

7) Гляди лист Гушалевица до Я. Головацкого з дня 13. (25.) I. 1857 р., напечатаний проф. Студинським у «Збірнику секції фільольогічної Наук тов. ім. Шевченка у Львові» т. VIII і IX, стор. 323—324.

8) Під Добруном треба розуміти батька Гушалевица, під Сторожаком дяка Пухальського.

9) Временникъ 1887 р. стор. 2.

10) Ibid.

11) В дійности: Анна.

12) В дійности: Микола.

13) Ibid. стор. 2—3.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Максима, Іполита; римо-кат.: Зефірина напн. — В неділю: руско-кат.: Теодозія; римо-кат.: Перенесене ч. Хреста.

— Вписи учеників і учениць до 4-класової школи ім. М. Шашкевича у Львові, ул. Скарбківска ч. 26, будуть відбувати ся в днях 29, 30. і 31. серпня с. р. кожного дня рано від 9. до 12, а по полудни від 3. до 5. години. Ученики і учениці, котрі перший раз (до I. кл.) вписують ся до школи, мають явити ся з метрикою уродженя і хрещеня на доказ, що мають приписаний вік шкільний, а ученики і учениці, що вже учащали до тої школи, мають при вписї предложити шкільне свідочтво з минушого шкільного року, ученики же і учениці з інших шкіл мають, крім шкільного свідочтва, предложити також метрику уродженя і хрещеня.

— Концерт в Дрогобичи. Заходом української академічної молодіжи пов. дрогобицького відбуде ся ві второк дня 29. серпня в сали гімнастичній в Дрогобичи концерт з отсею програмою: 1) Федькович-Ніжанковскій: 3 Окружків кор. 2) * * * Серенада-орхестра. 3) Шевченко-Лисенко: Дума — сольо тен. при акомп. форт. 4) Воробкевич: Сині очи, Вітт: Слеза — хор. 5) Lischt: Угорска расодия П. — фортепян. 6) Ф. Колесса: Дві народні пісні — хор. 7) Шевченко: Думи мої — деклямація. 8) Шевченко-Топольницький: Ой три шляхи — хор. 9) * * * Roupouri з руских нар. пісень, орхестра. 10) Ф. Колесса: На шедрий вечер — хор. Початок точно о год. 7 (а не 8) вечером. Ціни місць: крісла першорядні 2 К, другорядні 1 К. По концерті забава з танцями. Стрій для пань спацеровий, для панів визитовий. Вступ на забаву тільки за запрошеннями. Наколиб хто через ошібку не одержав запрошеня, зволить по него зголосити ся в дни концерту при касї.

— З Калуша доносять: В понеділок дня 28. серпня 1905 відбудуть ся в сали «Народного Дому» в Калуші вечерниці з танцями. Стрій домашній. Богатий буфет у власнім зарядї. Вступ від особи 1-50 с., білет родин. 4 К. — Початок о год. 8 веч.

— Ювілейний поранок. Товаришене друкарів «Огнісь» у Львові устроює в 30. роковини своєю естования а в 10. роковини приступленя до «Союза австр. стов. друкарских» торжественний поранок в великій ратушевій сали в неділю дня 27. с. м. о 11. год. перед полуднем. В програму поранка входять промови, скрапкове сольо, спів сольові і хоральні, між иншими також руских пісень.

— Музей в честь Куліша. За старанем Михайла Миколаевича Кочубєя, провідника дворянства чернігівської губернії, перенесено — як нам доносять — домівку Куліша з хутора Мотронівки до села Кинашівки, недалеко Борзни. Той домік стоїть вже на місці, добре забезпечений проти руйнуючого часу, і послужить як музей для обстановки і всього, що осталося по Кулішу, окрім его рукописей, що їх схоронено в музею ім. Тарновського в Чернигові. За те патріотичне діло належить ся дрови Кочубєєви дика від цілої суспільности, хоч він вважає его як свій довг, сповнений з великої пошани для Куліша, бажуючи зберегти той домік, «де великий Малорос стільки дум передумав і потрудав ся для добра своєї України-Матери». Дня 20. вересня й. ст. відбуде ся посвята того музею в Кинашівці, і обходить муть те свято чимало літератів українських, між котрими буде і друг Куліша, проф. др. Пулюй.

— З львівського університету. Цісар іменував приватного доцента краківського університету д-ра Станислава Толлочку, надзвичайним професором хемії на університеті у Львові.

— Приняті до інституту Р. Т. П. На засіданю з 20. серпня с. р. комітету інституту Руского Товариства педагогічного ул. Театральска ч. 19 у Львові прийнято: з I. класи: 1) Бобанка, 2) Бованка, 3) Бордуна, 4) Стисловського, 5) Гаврисевица, 6) Придаткевича, 7) Лежегубського; з II. кл. 8) Павківського, 9) Карачевського, 10) Дороша, 11) Дороша, 12) Жука; з III. кл. гім. 13) Лавровського, 14) Рибчака, 15) Бачинського, 16) Поповича, 17) Голубця, 18) Нарожняка; з IV. кл. 19) Карачевського, 20) Стенанова, 21) Тиховського, 22) Сохоцкого, 23) Лежегубського, 24) Виняцкого; з V. кл. 25) Баранецкого; з VI. кл. 25) Пачовського, 27) Абрисовського, 28) Виняцкого; з VIII. кл. 29) Лавровського, 3) Жука, 31) Підляшецького, 32) Боднара 33) Машугу; з реальної школи 34) Дороша, на директорів: 35) Чайковського, 36) Возняка. Оплату на місяць вересень належить заплатити до 28. серпня. — Заряд.

— З залізниць. «Газета Львівська» з дня 1. вересня с. р. оповіщує розписаня ліцитаційної продажи старих матеріялів в окрузї ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові. Оферти належить вносити найдалше до 16. вересня с. р. 12. год. в полудне до висше згаданої ц. к. Дирекції залізниць у Львові. Услівя продажи по-

дані є в «Газеті Львівській», а можна їх одержати також в відділі для справ варстатових підписаної ц. к. Дирекції зал. у Львові.

Всячина.

— Кілько належить їсти? Перед кількадесяти літами фізіологі Воат і Петенкофер обчислили на основі досвідів, що дорослий чоловік повинен споживати денно тільки корми, аби в ній було 120 грамів білковини. Та скількість білковини мала вирівнувати убуток в ткани і волокнах людского організму наслідком органічної праці. Сей погляд удержував ся довгі літа, бо до інших висновків можна було дійти дорогою і довгих і тяжких дослідів, яких ніхто не хотів підняти ся. Аж професор університету в Яле (в півн. Америці), Чітерден, з сиравдішною американською енергією перевів нові досліди в тій справі і дійшов до зовсім противних висновків, які оголосив в книжці п. з. «Physiological Economy in Nutrition» (Льондон, стор. 488, ціна 14 шилінгів). Проф. Чітерден пише між иншим: «Здоровий чоловік, якого занятя не вимагають великої праці мязів, а якого праця є радше психічна чим фізична, може жити значно меншою скількостю білкових тіл чим та, котру уважано доси за конечну, без шкоди для своїх сил фізичних і умових, та удержувати організм в повній рівновазі. Чоловік, що працює умово, котрий їсть денно пересічно 300 грамів мяса і тільки яєць, хліба, сира, ярин, риб ітд. так, що під хемічним зглядом їдає що найменше 120 гр. білковини, або навіть без сумніву більше чим 120 грамів, живе безнастанно в надмірї поживи, а той надмір доведе скорше чи пізнійше до здегенерованя повного або часткового того або сего органу в его устрою, отже чи то органу травленя, чи органів кровних (зв'язненя жил), чи то здегенерованя утроби, чи нирок ітд. Отсе показує ся, що здоровий дорослий чоловік не повинен їдати денно білковини 120 гр., але лише 50 грамів. Іншими словами: особи з мастних кругів, які не працюють мязами але нирвами, зневолюють свій організм приймати понад потребу більше чим подвійну скількість білковини. Що більше, досліди в яльскім університеті доказали, що той надмір білковини не лише без потреби зуживає енергію організму, не лише причиняє ся до нагромадження шкідливих і отруйних матерій, але не додає організмови навіть хвилевої енергії, та як раз ослаблює єї і робить організм менше здібним до праці, чим тоді, коли би їв два або три рази менше». Проф. Чітерден каже отже їсти денно не більше як 50 гр. білковини. Ся скількість містять ся в отсих порціях поживи: зо дві склянки молока, зо дрї грінки хліба з маслом або з медом, зі два яйця, або замість яєць один великий котлет або малий бефштик, зо 4 до 5 картофель, один або два огірки, зо два яблука або грушки. При такій денній поживі чоловік може знаменито умово працювати і робити денно 5 до 6 кілометрів дороги. Хто працює фізично, може додати ще зо дрї грінки хліба, а буде зовсім добре відживлювати ся. Річ природва, що не можна уживати алкогольів і тютюну.

— Масна посада. Придверник магістрату в Брукселї має не менше ні більше як 25.000 франків річного доходу від турпистів, які приходять звідкувати стараний ратуш в Брукселі. Коли 1894 року опорожніло ся то місце придверника, подали ся на ту посаду тисячі людей, а між иншими було: 33 адвокатів, 21 інженерів, 17 лікарів, 3 хеміків і 1 астроном. Однак то місце одержав один підофіцер, ранений підчас виправи до Конго, на спілку з пожарником, котрий при пожарі тяжко попарив ся. Оба магістратскі цербері в Бруктелі ділять ся тепер доходом.

— Родина драма. З Кракова доносять: В готелі «Варшавскім» застрілив онодї Николай Каневскій, 46-літний властитель гостинниці при ул. Славківській, а перед тим властитель пекарні в Варшаві, свою жінку 24-літню Розалію Блену. Каневскій приїхав до Кракова в маю сего року і отворив тут шинок за намовою своєї жінки, бувшої кельнерки. Попередно замешкали обоє в готелі Паньскім. Там навязала Каневска зносини з готелевим портвером Францом Жмудою і ті зносини удержувала до тепер. Дня 11. с. м. утікла Каневска від мужа, забравши ему гроші і перстень з дорогими каміннями та замешкала разом зі Жмудою на Провднику під Краковом, а відтак в Варшавскім готелі, намірюючи виїхати звідтам до Варшави. Муж, дізнавши ся о тім, удав ся на поліцію з просьбою, аби она помогла ему відобрати ему перстень. Висланий поліційний агент наклонив Каневску, що віддала перстень і відтак відійшов, коли Каневска обіцяла вернути до мужа. По відходї агента, Каневска замкнула двері і добувши ножа, кинула ся на мужа та зранила его два рази в руку. Тодї той виймив револьвер і вистрілив три рази та поцілїв жінку в шию і в бік. Каневска по кількох годинах померла в шпиталі. Каневского і Жмуду арештовано.

Телеграми

з дня 25. серпня.

Варшава. Вчора оголошено ту розпоряджене генерал-губернатора, яким заводить ся воєнний стан в Варшаві і околиця.

Москва. Страйк на нижгородській залізниці обняв цілу ту залізницю. Телеграфічні дроти перетято.

Петербург. Дневник «Русь» доносить, що сими днями має цар видати загальну амністію, тому виконане многих вироків смерті здержано в остатних днях.

Лондон. Morning Post доносить з Портсмуту, що Японія має жадати 3.000.000.000 корон відшкодованя, а Росія годить ся лише на на 1.250.000.000 К.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 1. вересня 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожі і рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Каварні.

Композиції Ярославенка на фортеп'яні

* „ЛЮБОЩІ“ *

вальці по К 1:50,

* I-ший Народний Марш *

по К 1:00

продають ся по всіх книгарнях у Львові і в Перемислі, в Станиславові у Штабдахера, в Чернівцях у Пардінського, в Самборі у Гайзіга в Тернополі у Комоневського і в Коломиї у Оренштайна.

Стация почтова
телєгр. і заліз. **Unterthemenau.**

Річний оборот
поверх
3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика

виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні глини нафелів всякого роду і витривалости на хідніи, двірці, стайні, подвірні і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячах десенів від найпростішого до найбогатшого виконана (рід а продукція 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камініи рури, комини, ремізові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найвищою витривалостию для палових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до вкляданя стін і фасад, блискучі плити, дахівки всякого роду, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дренованя, кафілі до печей.

Ілюстровані цініики даром і ошатно.

Число робітників 700.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод. — — — — —

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарни.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опрощення на 4 проц. і оплачує за вкладників податок реитовий; для ошадженя коштів послілки можна прислати гроші чеками Цядинці поштової; вкладати може кождей, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідженя (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє «Джістер» своїм членам на 6 проц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотечки або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до «Джістера».

Членами можуть бути тільки члени обезпечені а «Джістрі».

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотенер уділів «Джістер» на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. «Джістер» 31/12 1904

Вкладки:	1.783.673 К.
Уділи членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26.576 К.
Позички уділені:	1.616.402 К.
Цінні папери:	123.627 К.
Льокації:	169.456 К.
На рах. біжучим:	81.938 К.

Митки **CORIEL** можна набувати в „Сокильській Базарі“ у Львові і паперці **CORIEL** і у всіх торговлях в краю.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2 % листи гіпотечні
- 4 % листи гіпотечні
- 5 % листи гіпотечні преміовані
- 4 % листи Товариства кредитового земского
- 4 % і 4 1/2 % листи Банку краювого
- 4 % позичку краюву
- 4 % облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Всі календарі і часописи можна набувати в «Сокильській Базарі».

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию 1/2-30% вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятиня
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокаля	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Саяча
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11:10	до Бєдзця, Сокаля, Любачева
10:35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятиня
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:55	з Підволочиск, Гусятиня, Копичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Саяча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіц	4:10	до Ряшева, Любачева, Хирова
1:50	з Самбора, Яс, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятиня, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/2-30%)
3:45	з Стрия, Тухлі (1/2-30%), Сколього (1/2-30%)	5:58	до Яворова
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:01	з Сокаля, Бєдзця, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	7:30	до Рави рускої
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемшля (1/2-30% вкл.), Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Яс	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Бродява, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня п. пустого, Гусятиня	11:05	до Підволочиск
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава	11:05	Іваня п. Скали, Гусятиня, Потутор
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги на дворець „Підзамче“	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/2-30%), Калуша
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	4:15	до Кракова, Відня, Бродява, Берліна, Праги, з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Іваня п. пустого, Скали, Гусятиня, Грималова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Іваня п. Скали, Гусятиня	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор

Льокальні поїзди.

Приходять на головний дворець:

з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передполуд. (тільки в неділі і римо-кат. свята), 1:46 попол. (тільки в неділі і р.-кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).
зі Ширця 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
з Любіня 11:52 в ночи (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і р.-кат. свята).

Відходять з головного двірця:

до Брухович від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:30 рано, (тільки що неділі і свята р.-кат.); 12:30 по пол. (тільки що неділі і свята р.-кат.), 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 веч.
до Рави рускої 11:15 в ночи кожної неділі.
до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудни,
до Ширця 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята),
до Любіня в вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята)

ЗАМІТКА: Час середно-европейский рижить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обєдено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містивім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманна ч. 9.